

KL

› PERSPEKTIVER PÅ FOLKESKOLEN
OKTOBER 2021

FOLKESKOLEN

FÆLLES RETNING FOR FOLKESKOLEN

**KL'S PERSPEKTIVER PÅ HVORDAN VI
SAMMEN UDVIKLER EN LOKAL FOLKESKOLE,
HVOR ALLE BØRN OG UNGE TRIVES, LÆRER
OG FÅR BYGGESTEN TIL ET GODT LIV**

INDLEDNING

Otte ud af ti danske børn går i folkeskole. En folkeskole, som landets kommuner står for at drive på baggrund af den lovgivning og økonomi, som Folketinget beslutter. En folkeskole, hvor dygtige medarbejdere og ledere hver dag arbejder for at skabe bedst mulige rammer for, at alle børn og unge trives, lærer og udvikler sig.

Ni ud af ti forældre med børn i folkeskolen er glade for det skoletilbud, de sender deres børn af sted til hver dag. Det er positivt. Men vi skal gøre det endnu bedre.

Trods folkeskolereform i 2014 og løbende justeringer i årene efter har folkeskolen stadig svært ved at rumme alle børn og unge. For mange keder sig i skolen. Drengene halter efter pigerne fagligt. For mange unge får ikke en ungdomsuddannelse. Og for få oplever, at en erhvervsuddannelse er det rette uddannelsesvalg for dem efter folkeskolen.

Der findes ingen nemme løsninger, når vi skal videreudvikle en folkeskole, som skaber rammer for, at alle børn bliver så dygtige, de kan, trives og får solide byggesten til videre uddannelse og et godt liv. Det er folkeskolereformen et godt eksempel på. For hurtige politiske aftaler og manglende inddragelse af viden og parter omkring folkeskolen har gjort det svært at gøre intentionerne til virkelighed.

Folkeskolen – og ikke mindst dens elever og medarbejdere – har ikke brug for flere snuptagsløsninger. Derfor mener KL, at arbejdet med at styrke folkeskolen fremover bør vejes op imod disse to grundsætninger:

- 1 / Når vi udvikler folkeskolen, gør vi det for at styrke den gode lokale folkeskole, der kender børn og forældres behov**
- 2 / Inddragelse og langsigtede løsninger er omdrejningspunkt for udvikling af folkeskolen**

Med afsæt i de to grundsætninger består denne publikation af 16 konkrete forslag. De skal ses i sammenhæng og bør indgå i den fælles samtale om folkeskolen, som er i gang i bl.a. samtale- og udviklingsprogrammet "Sammen om skolen".

1 / NÅR VI UDVIKLER FOLKE- SKOLEN, GØR VI DET FOR AT STYRKE DEN GODE LOKALE FOLKESKOLE, DER KENDER BØRN OG FORÆLDRES BEHOV

Det kræver lokalt lederskab og ejerskab at drive en folkeskole, som har føling med børn og forældres ønsker og behov. Og det forudsætter et stærkt lokalt demokrati med gode rammer for dialog at kunne agere ud fra de ønsker og behov. Det kan kommunerne, fordi de er tæt på borgerne. Fordi lokalpolitikere er en del af det lokale liv.

Central styring svækker den lokale folkeskole

Folketingets ønske om at signalere politisk handlekraft har betydet mange løsevne tiltag i folkeskolen de senere år. Rigide bindinger på hvor mange timer de enkelte fag skal have på skemaet, en strøm af puljer, som medfører administration og kortsigtede løsninger, og et krav om særlige praktisk-musiske valgfag er bare nogle enkelte eksempler. De illustrerer, hvordan man fra centralt politisk hold forsøger at styre folkeskolen, så den med kort aftræk leverer målbare resultater i forhold til løsevne politiske løfter.

Folketinget har et legitimt behov for indsigt i kvaliteten på skolerne. Men hvis vi skal videreudvikle en folkeskole, som er et attraktivt førstevalg blandt forældre og børn i alle dele af Danmark, bør kvaliteten først og fremmest udvikles i dialogen mellem elever, forældre, medarbejdere, elevråd, skolebestyrelser, ledere, forvaltninger og det politiske niveau i kommunerne. Det kalder også på lokale drøftelser af, hvordan man skaber gode rammer for den kommunale styring af området, så den understøtter dialog og inddragelse og bidrager til at skabe kvalitet på skolerne.

Lokal sammenhængskraft

Der skal lægges mere frihed og ansvar ud lokalt. Men folkeskoler er ikke isolerede øer. Det skaber ikke en bedre folkeskole, hvis den løsriver sig fra de øvrige lokale tilbud, som børn og forældre møder i dagtilbud, fritidstilbud, foreningsliv, sundhedspleje, pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR) og kulturliv.

Den enkelte folkeskole skal profitere af at være en del af et sammenhængende skolevæsen og kommunalt fællesskab, hvor forvaltningen understøtter ledere og medarbejdere og skaber sammenhæng og overgange til de øvrige tilbud i kommunen. Samtidig skal børn og forældre kunne regne med at møde en skole med et ordentligt og mere ensartet kvalitetsniveau, uanset hvor de bor og en skole, som er åben for alle børn. Det kommunale fællesskab skaber værdi for folkeskolen. Og det giver tryghed og mening for børn og forældre.

2 / INDDRAGELSE OG LANG- SIGTEDE LØSNINGER ER OMDREJNINGSPUNKT FOR UDVIKLING AF FOLKESKOLEN

KL ønsker en ny vej for folkeskolen. Folkeskolereformen fra 2014 havde gode intentioner, og den pegede på mange relevante virkemidler. Men opgaven blev grebet forkert an.

Hvis vi vil udvikle en samfundsinstitution som folkeskolen og ønsker, at 80.000 medarbejdere og flere tusinde ledere arbejder på en anden måde til gavn for børn og unge, kan det ikke gennemføres som en reform, der besluttet i lukkede og formelle rum på Christiansborg.

Dialog og lokale erfaringer skal drive udviklingen af folkeskolen

Varige forandringer og forbedringer af folkeskolen kræver grundig inddragelse af kommuner, ledere, skolebestyrelser, medarbejdere, forældre og elever. Udvikling bør ske på baggrund af viden og indsigt og en åben og involverende tilgang, hvor parterne omkring folkeskolen i fællesskab udstikker en retning. En retning, som danner afsæt for lokale processer på de enkelte skoler og i de enkelte kommuner.

KL foreslår derfor, at der etableres et permanent udviklingsprogram for folkeskolen. Metoden forudsætter mere involvering af parterne på området og vilje til at afprøve, om politiske idéer fungerer i praksis, før de bliver bredt ud. Resultatet skal gerne være, at politiske intentioner i højere grad er baseret på erfaringer og viden, og at de bliver omsat til varige ændringer på skolerne, som skaber værdi for børnene.

› UDVIKLINGSPROGRAM FOR FOLKESKOLEN

KL ønsker, at dialogen og de langsigtede løsninger er i centrum, når vi skal udvikle folkeskolen. Samtidig er der et ønske om relativt hurtigt at kunne omsætte politiske visioner til handling på skolerne.

Større ændringer af folkeskolen bør ske på baggrund af grundig inddragelse af parter og eksperter på folkeskoleområdet. Der bør arbejdes med systematisk afprøvning og evaluering af forsøg på skoler.

Ved at etablere et udviklingsprogram for folkeskolen danner lokale forsøg og erfaringer afsæt for skoleudvikling. Det giver bedre muligheder for at inddrage medarbejdere, ledere og elevers tilbagemeldinger og viden. Samtidig sikrer det, at varige ændringer af folkeskolen bygger på dialog, forskning og erfaringer fra skolerne.

16 FORSLAG – INVITATION TIL DIALOG

KL har 16 forslag til, hvordan vi kan styrke folkeskolen, så alle børn og unge får bedre forudsætninger for at trives og lære.

Nogle forslag handler om indholdet i undervisningen og fagene. Andre handler om, hvordan vi nationalt og lokalt leder og styrer folkeskolen for at styrke og følge kvaliteten på skolerne. Langt fra alle elementer, som har betydning for kvaliteten i folkeskolen, er beskrevet her.

KL opfordrer til, at forslagene indgår i drøftelserne i samtale- og udviklingsprogrammet "Sammen om skolen".

De 16 forslag udfoldes på www.kl.dk/folkeskoleoplaeg

› SAMTALE OM FOLKESKOLENS UDFORDRINGER, FORMÅL, RAMMER OG INDHOLD

Der er behov for, at politikere og parter omkring folkeskolen i fællesskab forholder sig til de udfordringer, som folkeskolen står over for og stiller sig de grundlæggende spørgsmål: Hvilket samfund danner og uddanner vi vores børn til? Hvilken ballast skal danske unge have med fra deres folkeskoletid?

Samtalen er så småt i gang nu. Den foregår bl.a. i børne- og undervisningsministerens samtale- og udviklingsprogram "Sammen om skolen", hvor KL går aktivt ind i drøftelserne.

Den udfolder sig også i den gode og tætte dialog. KL løbende har med de centrale parter på folkeskoleområdet.

1. Nytænk læreplanerne for fagene

Indhold af og mål for undervisningen i folkeskolens fag bør forenkles og nytænkes, så de afspejler det samfund, vi lever i og bevæger os henimod. Udviklingen af nye læreplaner skal ske på baggrund af en grundig og inddragende proces med alle centrale aktører omkring folkeskolen. KL, Danmarks Lærerforening og Skolelederforeningen har i fællesskab beskrevet et forslag til, hvordan denne proces bør tilrettelægges.

2. Indfør nyt evaluerings- og bedømmelsessystem

Nye obligatoriske test bør kun teste læsning og matematiske færdigheder og understøtte en stærkere evalueringskultur i folkeskolen. KL, Danmarks Lærerforening og Skolelederforeningen er kommet med fælles anbefalinger til et nyt evaluerings- og bedømmelsessystem.

3. Erstat elevplanen med en ramme for dialog mellem skole, elev og forældre

Skolerne bør forpligtes til at lave en ny ramme for dialog mellem skole, elev og hjem med afsæt i få fokuspunkter for elevernes udvikling. Forslaget er i tråd med anbefalingerne fra den rådgivningsgruppe, der har givet anbefalinger til Børne- og Undervisningsministeriet om forenkling af elevplanen.

4. Erstat kvalitetsrapporten med en ramme for lokal kvalitetsdialog

Kvalitetsrapporten bør erstattes af en ramme for lokal dialog om, hvordan skole, forvaltning og kommunalbestyrelse i samarbejde følger og udvikler kvaliteten på folkeskolerne. KL, Danmarks Lærerforening og Skolelederforeningen har i fællesskab beskrevet et forslag til pejlemærker for en ny ramme for den lokale kvalitetsdialog.

5. Erstat nationale måltal med systematisk kvalitetsopfølgning
De nationale måltal bør afskaffes og erstattes af en forpligtende ramme mellem skolens parter om at drøfte kvaliteten i folkeskolen.

6. Nytænk statens tilsyn med folkeskolen

Statens kvalitetstilsyn med folkeskolen bør ændres, så det bygger på tillid, dialog og samarbejde mellem stat og kommune om langsigtede kvalitetsløft af skolerne.

7. Afskaf krav til timetal for fagene

Kravene til, hvor mange timer de enkelte fag skal fylde, bør erstattes af vejledende timetal for humanistiske fag, naturfag og praktisk/musiske fag.

8. Afskaf bindingerne på de obligatoriske praktisk/musiske valgfag i folkeskolen

De nuværende bindinger på praktisk/musiske valgfag bør afskaffes og erstattes af gode muligheder for at lave lokale profil- og udskolingslinjer.

9. Styrk den motiverende undervisning og skolernes arbejde med de unges udvikling og uddannelsesparathed i udskolingen

Det indebærer bl.a. en styrkelse af udskolingslærernes didaktiske kompetencer, at der bliver set på sammenhængen mellem fag og prøver, en opmærksomhed på balancen mellem boglig og mere anvendelsesorienteret og praktisk undervisning og en ny ramme for skolernes arbejde med de unges udvikling og uddannelsesparathed.

10. Styrk teknologiforståelse i folkeskolen

Teknologiforståelse bør både oprettes som et selvstændigt fag og indgå som en del af eksisterende fag.

11. Giv kommunerne bedre mulighed for at styrke elevsammensætningen i folkeskolen

Kommunerne bør have bedre mulighed for at fordele børn mellem de lokale folkeskoler for at modvirke en social eller etnisk skæv elevsammensætning.

12. Forebyg mistrivsel ved at styrke børnefællesskaberne

Der bør ske en bedre og mere koordineret indsats for at mindske mistrivsel blandt børn og unge og styrke stærke børnefællesskaber.

13. Styrk indsatsen til ordblinde børn og unge

Gør ordblinde-risiko-test obligatorisk for alle elever i 1. klasse, så vi sikrer, at børn, som har risiko for at udvikle ordblindhed, får hjælp så tidligt som muligt.

14. Afskaf kravet om 45 minutters bevægelse dagligt

Lovkravet om gennemsnitligt 45 minutters bevægelse dagligt i folkeskolen bør afskaffes.

15. Afskaf målet om at 95 procent af undervisningen skal varetages af lærere, der er uddannet i faget

Målsætningen bør erstattes af mere fleksible rammer, som giver skoleledelsen mulighed for at prioritere kompetencer og ressourcer lokalt

16. Præciser lovgivningen for SFO'er og styrk kvaliteten i fritidstilbud

Formålet med og indholdet i SFO-tilbud bør beskrives bedre i lovgivningen, så alle børn og unge oplever tilbud efter skole af høj kvalitet.

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk
 [@kommunerne](https://twitter.com/kommunerne)
 facebook.com/kommunerne

Produktionsnr. 830764